

29.6.2022

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, liikenteen palveluista annettua lakia, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia, tieliikennelakia ja Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia.

Ajoneuvojen päästömanipulaatioon käytettävien laitteiden myynti, käyttö ja asentaminen olisi kiellettyä. Kiellon rikkomisesta seuraisi liikennevirhemaksu tai seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun määräisi Liikenne- ja viestintävirastoon perustettava seuraamuskollegio. Tieliikenteen automaation edistämiseksi mahdollistettaisiin automaattisilla ajojärjestelmillä tehtävä testaaminen yleisillä teillä ilman ihmiskuljettajaa. Lisäksi mahdollistetaan liiketoimintamallien testaaminen tarjottaessa liikkumisen palveluita automaattisilla ajoneuvoilla, sekä annetaan selkeyttävää, kevyitä automaattisia tavarankuljettimia koskevaa sääntelyä.

Esityksessä ehdotetaan eräitä ajonaikaisten kulutustietojen keräämisestä annetun täytäntöönpanoasetuksen edellyttämiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ajoneuvolakia muutettaisiin siten, että ajoneuvon käyttövoimien muutokset (konversiot) sallittaisiin kaikkiin ajoneuvoluokkiin ja kaiken ikäisiin ajoneuvoihin. Lisäksi esityksellä ajantasaistettaisiin ulkomailla ja Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttöä Suomessa koskevaa sääntelyä. Ajoneuvolakiin tehtäisiin myös muita tarvittavia teknisiä korjauksia etenkin katsastukseen liittyen. Lisäksi huomioitaisiin puolustusministeriön valmisteleva sotilasajoneuvoja koskeva uusi lainsäädäntö, josta aiheutuisi ajoneuvolakiin joitain sisällöllisiä muutoksia.

Esityksen mukaan tavoitteena on, että muutokset tulisivat voimaan mahdollisimman pian.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Seuraamuskollegio

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenne- ja viestintävirastoon perustettaisiin kolmen hengen kokoonpanosta muodostuva seuraamuskollegio, joka määräisi seuraamusmaksuja esittelystä. Ehdotusta perustellaan muun muassa perustuslain 21 §:n oikeusturvan ja siihen perustuvan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön pohjalta.

Esityksen perusteella Liikenne- ja viestintävirastosta annettuun lakiin lisättäisiin uusi 7 a §, jolla seuraamuskollegiolle säädetään toimivalta määrätä seuraamusmaksuja. Pykäläehdotuksen ja sen perusteluiden mukaan kollegio määräisi laissa säädettyjä hallinnollisia seuraamusmaksuja liikenne- ja viestintäministeriön toimialalla.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei esityksestä ilmene yksiselitteisesti, mitä seuraamusmaksuja perustettavan kollegion toimivaltaan kuuluu tai mitä liikenne- ja viestintäministeriön toimialan on tarkoitettu kattavan. Liikenne- ja viestintävirastolla on laajasti toimivaltaa eri liikenteen osa-alueiden viranomaisena, minkä lisäksi se toimii myös veroviranomaisena auto- ja ajoneuvoverotuksessa. Esimerkiksi verotusta koskevien seuraamusmaksujen määräämiseen seuraamuskollegion toimivaltaa ei valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ole kuitenkaan tarkoitettu laajentaa. Esityksessä olisikin syytä selvittää, mitä hallinnollisia seuraamusmaksuja seuraamuskollegion toimivaltaan kuuluu ja mitkä jäävät toimivallan ulkopuolelle.

Teknisenä huomiona valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kyseinen muutos ja siihen liittyvä nykytila tuodaan esille ensimmäisen kerran vasta hallituksen esityksen keskeisissä ehdotuksissa luvussa 4.1.

Ulkomailla ja Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttöä Suomessa koskevaa sääntely

Esityksellä ajantasaistettaisiin ulkomailla ja Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttöä Suomessa koskevaa sääntelyä. Sääntelyyn tehtäisiin sekä teknisiä että sisällöllisiä muutoksia sen toimivuuden kehittämiseksi ja viranomaisten välisen toimivaltajaon selkeyttämiseksi. Ulkomailla ja Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn ajoneuvon käyttöä Suomessa koskevalla sääntelyllä on yhteys auto- ja ajoneuvoverotusta koskevaan sääntelyyn. Esityksessä ehdotettavat muutokset on valmisteltu yhteistyössä valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Liikenne- ja viestintäviraston kanssa, eikä valtiovarainministeriöllä ole niihin huomautettavaa.

Muutoksista aiheutuvat henkilöstöresurssitarpeet

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota lakimuutoksista aiheutuviin Liikenne- ja viestintäviraston henkilöstöresurssitarpeisiin. Virastoon esitetään päästömanipulaatiosta johtuen kahden henkilötyövuoden lisäystä tieliikenteen markkinavalvontaan. Esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, aiheutuuko tästä tai muista lakimuutoksista vaikutuksia valtion talousarvioon. Lakiesityksen perusteluista puuttuu kyseinen osio.

Jos esitetyillä lakimuutoksilla on talousarviovaikutuksia liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle tai muille hallinnonaloille, ne tulee antaa eduskunnalle budjettilakeina ja valmistella samanaikaisesti talousarvioesityksen kanssa. Aikataulullisesti tämä voisi tarkoittaa hallituksen esityksen antamista budjettilakiesityksenä vuotta 2023 koskevan talousarvion valmistelun yhteydessä. Jos katsotaan, että uudet tehtävät ovat hoidettavissa virastojen ja hallinnonalojen nykyisillä resursoinneilla, tulisi tämä niin ikään selkeästi kirjata hallituksen esitykseen. Tällöin kyse ei ole budjettilaeista ja ne voidaan antaa talousarviomenettelyn aikatauluista ja päätöksistä erillään.

Hallituksen esityksen edellyttämiin resurssitarpeisiin otetaan yllä todetun mukaisesti kantaa osana talousarviomenettelyä ja julkisen talouden suunnitelmaa koskevaa valmistelua.

Jos esityksen taloudelliset tai viranomaisvaikutukset liikenne- ja viestintäministeriötä tai muuta hallinnonalaan koskien muuttuvat lausunnoilla olleesta esityksestä, esitys pyydetään kommentoitavaksi valtiovarainministeriön budjettiosastolle hyvissä ajoin ennen kuin se annetaan raha-asiaivaliokunnan ja valtioneuvoston istunnon käsiteltäväksi.

Voimaantulo

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lausuntopyyntöissä ja hallituksen esityksessä esitetään eriävät tiedot lakimuutosten voimaantulosta.

alivaltiosihteeri

Jani Pitkäniemi

hallitusneuvos

Jari Salokoski

Jakelu

liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi

Kati Jussilla / VM BO, Olli-Pekka Rissanen / VM JulkiICT, Ella Luikku / VM VO

VN/6348/2020-VM-44

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: